

Cauza C-161/24**Rezumatul cererii de decizie preliminară în temeiul articolul 98 alineatul (1) din Regulamentul de procedură al Curții de Justiție****Data depunerii:**

29 februarie 2024

Instanța de trimitere

Krajský soud v Brně (Republica Cehă)

Data deciziei de trimitere:

29 februarie 2024

Reclamant:

OSA – Ochranný svaz autorský pro práva k dílům hudebním, z.s.

Pârât:

Úřad pro ochranu hospodářské soutěže

Obiectul procedurii principale

Litigiul principal privește problema dacă societatea de gestiune colectivă reclamantă a abuzat de poziția sa dominantă imputând structurilor de cazare turistică redevențe pentru posibilitatea de a utiliza televiziunea și radioul în camerele lor, indiferent dacă respectivele camere erau sau nu ocupate.

Întrebările preliminare

1. Articolul 102 [al doilea paragraf] litera (a) din Tratatul privind funcționarea Uniunii Europene (TFUE) poate fi interpretat în sensul că reprezintă un abuz de poziție dominantă, în sensul acestui articol, comportamentul unui organism de gestiune colectivă care deține un monopol *de facto* într-un stat membru și care aplică față de operatorii structurilor de cazare turistică prețuri care nu țin seama de ocuparea efectivă a fiecăreia dintre camerele respectivelor structuri de cazare turistică în schimbul acordării unei licențe pentru punerea la dispoziție a unor

opere de autor prin intermediul unor receptoare de televiziune și de radio instalate în camere destinate cazării private a clienților?

2. În cazul unui răspuns afirmativ la prima întrebare preliminară, această practică trebuie apreciată din perspectiva (a) aplicării unor condiții de tranzacționare inechitabile sau (b) a aplicării unor prețuri excesive?

– În ipoteza în care norma relevantă este aplicarea unor condiții de tranzacționare inechitabile, ce criteriu specific trebuie utilizat pentru aprecierea acesteia?

– În ipoteza în care norma relevantă este aplicarea unor prețuri excesive, ce criteriu specific trebuie aplicat pentru a aprecierea acesteia: criteriul „United Brands” sau o versiune modificată a acestuia?

3. Pentru a stabili existența unei încălcări a articolul 102 [al doilea paragraf] litera (a) din [TFUE] în legătură cu practica menționată la prima întrebare, este necesar să se demonstreze efectele negative reale sau potențiale asupra concurenței (inclusiv impactul asupra bunăstării consumatorilor și efectele de exploatare ale practicii entității dominante)?

4. Pentru a stabili existența unei încălcări a articolul 102 [al doilea paragraf] litera (a) din [TFUE] în legătură cu practica menționată la prima întrebare, este necesar să se demonstreze că această practică afectează în mod semnificativ comerțul dintre statele membre ale Uniunii sau este suficient să se presupună în mod rezonabil că un astfel de impact este posibil, fără a fi necesar să se examineze întinderea sa efectivă?

Dispoziții de drept al Uniunii invocate

Tratatul privind funcționarea Uniunii Europene (denumit în continuare: „TFUE”):
articolul 102

Regulamentul (CE) nr. 1/2003 al Consiliului din 16 decembrie 2002 privind punerea în aplicare a normelor de concurență prevăzute la articolele [101 și 102 TFUE]: articolele 3 și 5

Dispoziții de drept național invocate

Zákon č. 143/2001 Sb., o ochraně hospodářské soutěže (Legea nr. 143/2001 privind protecția concurenței):

Articolul 11 alineatul 1 litera a):

„Abuzul de poziție dominantă în detrimentul concurenților sau al consumatorilor este interzis. Abuzul de poziție dominantă constă printre altele (a) în impunerea, în mod direct sau indirect, a unor condiții inechitabile în contractele încheiate cu alți

operatori de pe piață, în special în impunerea unei prestații care, la momentul încheierii contractului, este vădit disproporționată în raport cu contraprestația furnizată.”

Articolul 22a alineatul 1 litera c):

„Persoana juridică sau întreprinzătorul individual săvârșește o încălcare în calitate de concurent atunci când [...] c) abuzează de poziția sa dominantă, cu încălcarea articolului 11 alineatul 1.”

Scurtă expunere a situației de fapt și a procedurii

- 1 Reclamantul este unul dintre cele șase organisme de gestiune colectivă a operelor protejate prin dreptul de autor în Republica Cehă și deține, în acest sector, un monopol *de facto*¹. Între 19 mai 2008 și 6 noiembrie 2014, acesta a facturat hotelurilor și altor structuri de cazare turistică din Republica Cehă taxe pentru utilizarea televiziunii și a radioului în camerele lor, chiar dacă unele dintre acestea nu erau ocupate. Redevențele erau identice, indiferent dacă respectivele camere erau sau nu au fost utilizate efectiv. Prin decizia din 18 decembrie 2019, Úřad pro ochranu hospodářské soutěže (Oficiul pentru Protecția Concurenței, Republica Cehă, denumit în continuare „Oficiul”) a constatat că reclamantul a abuzat de poziția sa dominantă și a încălcat interdicția care decurge din articolul 102 al doilea paragraf litera (a) TFUE. Pentru acest motiv, i-a aplicat o amendă de 10 676 000 CZK (aproximativ 429 000 de euro) și i-a interzis practica incriminată (în continuare: „decizia Oficiului”).
- 2 Potrivit Oficiului, prin practica sa, reclamantul a impus condiții de tranzacționare inechitabile pe piața acordării de licențe de drepturi de autor pentru accesul la opere muzicale, literare, dramatice, dramatico-muzicale, coregrafice, de pantomimă, audiovizuale, la opere de artă figurativă, de arhitectură și la componenta vizuală a operelor audiovizuale prin intermediul unor aparate care permit difuzarea programelor de radio sau teledifuzarea în camerele din structurile de cazare turistică din Republica Cehă. Prin urmare, acesta a abuzat de poziția sa dominantă în detrimentul furnizorilor de servicii de găzduire și a afectat în mod potențial comerțul dintre statele membre în cadrul exercitării drepturilor de autor.
- 3 Reclamantul a introdus o cale de atac împotriva deciziei Oficiului, pe care președintele Oficiului, prin decizia din 23 noiembrie 2020 (denumită în continuare: „decizia președintelui Oficiului”) a respins-o. Împotriva acestei decizii, reclamantul a formulat o acțiune la instanța de trimitere.

¹ A se vedea, de asemenea, Hotărârea Curții din 27 februarie 2014, OSA (C-351/12).

Argumentele părților din litigiul principal

- 4 Părțile contestă nu faptele aflate la originea litigiului, ci calificarea juridică a situației din perspectiva articolului 102 al doilea paragraf litera (a) TFUE. În special, părțile nu sunt de acord cu privire la jurisprudența Curții care trebuie luată în considerare la examinarea fondului cauzei.
- 5 Părțile au opinii divergente, în cadrul dreptului Uniunii, cu privire la cinci aspecte: (i) aplicabilitatea Hotărârii SABAM², (ii) caracterul adecvat al criteriului privind condițiile de tranzacționare inechitabile utilizat; (iii) aplicabilitatea Hotărârilor United Brands³, SABAM și AKKA⁴ în cazul în care practica reclamantului a fost apreciată din perspectiva aplicării unor prețuri excesive, (iv) elementul material al denaturării concurenței și criteriul de probă corespunzător și (v) demonstrarea afectării în mod semnificativ a comerțului dintre statele membre.

(i) Aplicabilitatea Hotărârii SABAM

- 6 Spre deosebire de președintele Oficiului, reclamantul susține că prezenta cauză poate fi soluționată în lumina Hotărârii SABAM. Această hotărâre se apropie cel mai mult de prezenta cauză în ceea ce privește situația de fapt și de drept. Chiar dacă în cauza SABAM era vorba despre o luare în considerare forfetară ce lua în considerare volumul de lucrări executate, în timp ce în speță este vorba despre o luare în considerare forfetară a amplorii publicului, cu alte cuvinte, despre neluarea în considerare a ocupării camerelor, esența litigiului este, în opinia acestuia, aceeași și, în principiu, este vorba despre aceeași problemă, și anume natura practicii privind *modul de stabilire* a redevențelor pentru drepturile de autor⁵.
- 7 În cauza SABAM, Curtea a apreciat abuzul de poziție dominantă nu din perspectiva *condițiilor de tranzacționare inechitabile*, ci din cea a *aplicării unor prețuri excesive*. Potrivit reclamantului, această normă ar fi trebuit să fie aplicată și de către Oficiu. Reclamantul vede în aceasta o eroare fundamentală a Oficiului.
- 8 În plus, potrivit reclamantului, tariful redevențelor pentru drepturile de autor trebuie luat în considerare în ansamblul său. Din Hotărârea SABAM rezultă că societățile de gestiune colectivă nu ar trebui să fie obligate să ia în considerare, în toate cazurile, elemente specifice diferitelor sectoare de reproducere a operelor muzicale. Acestea nu ar trebui să fie supuse unor restricții în ceea ce privește

² Hotărârea Curții din 25 noiembrie 2020, SABAM (C-372/19, EU:C:2020:959, denumită în continuare: „Hotărârea SABAM”).

³ Hotărârea Curții din 14 februarie 1978, United Brands (C-27/76, EU:C:1978:22, denumită în continuare: „Hotărârea United Brands”).

⁴ Hotărârea Curții din 14 septembrie 2017, AKKA (C-177/16, EU:C:2017:689, denumită în continuare: „Hotărârea AKKA”).

⁵ Făcând trimitere la Concluziile avocatului general prezentate în cauza SABAM (punctul 17).

modul de stabilire a valorii redevențelor în temeiul drepturilor de autor, cu condiția ca această modalitate să nu conducă la o valoare excesivă a redevenței⁶.

- 9 Potrivit reclamantului, în cauza SABAM, redevențele în temeiul dreptului de autor au fost întotdeauna percepute, cel puțin în parte, și pentru lucrările nedifuzate la un festival. În speță, redevențele au fost percepute în parte și pentru perioade în care anumite camere nu erau ocupate. Reclamantul arată că președintele Oficiului nu ține seama de diferențele de fapt în ceea ce privește plata redevențelor datorate în temeiul drepturilor de autor pentru punerea la dispoziție a operelor muzicale în cadrul festivalurilor (ca în cauza SABAM) și redevențele datorate în cadrul serviciului de cazare turistică în camere. Rezultă din însăși natura festivalurilor că acestea conduc la punerea operelor la dispoziția publicului. Cu toate acestea, este posibil ca la un anumit festival să nu fie pusă la dispoziția publicului nici măcar o singură operă din repertoriul organismului de gestiune colectivă. Într-o astfel de situație, ar putea fi disproporționat să se solicite redevențe în temeiul drepturilor de autor.
- 10 Redevențele datorate în temeiul drepturilor de autor pentru punerea la dispoziție a operelor în camerele din cadrul structurilor de cazare sunt plătite anual organismelor de gestiune colectivă. Cu o certitudine aproape absolută, cel puțin un turist este găzduit în fiecare cameră în această perioadă de un an. În perioada de un an pentru care reclamantul facturează redevențe în temeiul drepturilor de autor, în aproape 100 % din camere au fost puse la dispoziție opere protejate prin dreptul de autor.
- 11 Președintele Oficiului consideră, în schimb, că Hotărârea SABAM nu este aplicabilă în speță. Cuantumul redevențelor solicitate de organismul de gestiune colectivă în cauza SABAM rezulta dintr-un tarif despre care se pretinde că nu corespundea valorii economice a serviciilor furnizate de organismul de gestiune colectivă. Întrebarea preliminară abordată în Hotărârea SABAM urmărea, printre altele, să se stabilească cu ce precizie organismul de gestiune colectivă care ocupa o poziție dominantă poate aplica un tarif pentru a nu abuza de poziția sa dominantă.
- 12 Diferența dintre cele două situații privește aspectul comunicării publice a operei și existența unei prestații și a unei contraprestații. În speță, nu a existat nicio comunicare publică a operei (în camerele neocupate). În schimb, în cauza în care s-a pronunțat Hotărârea SABAM, a existat o comunicare demonstrabilă a operei către public. Dacă nu ar fi avut loc comunicarea publică a operei, nicio redevență nu ar fi trebuit plătită⁷. Potrivit Hotărârii SABAM, „redevența aplicată de un

⁶ Punctul 46 din Hotărârea SABAM.

⁷ Punctul 80 din Concluziile avocatului general prezentate în cauza SABAM.

organism de gestiune colectivă trebuie să țină seama de cantitatea de opere muzicale protejate prin dreptul de autor care a fost efectiv utilizată”⁸.

- 13 Potrivit președintelui Oficiului, Hotărârea SABAM nu a abordat, de fapt, decât aspectele privind (a) ce cantitate din repertoriul gestionat de SABAM a fost comunicată (b) cărei mase a publicului și dacă redevența în temeiul dreptului de autor aplicată ulterior corespundea articolului 102 TFUE. În schimbul serviciului furnizat (comunicarea publică a operei), organismul de gestiune colectivă avea dreptul să solicite o redevență în temeiul dreptului de autor. Or, nu aceasta este situația reclamantului. Nu a avut loc nicio comunicare publică a operei în camerele neocupate ale structurilor de cazare, iar operatorii structurilor de cazare turistică i-au furnizat reclamantului o plată pentru servicii pe care de fapt nu le-au primit. În consecință, pârâtul susține că hotărârea SABAM nu oferă indicații pentru evaluarea practicilor reclamantului, care, prin urmare, nu ar trebui să fie examinate din perspectiva impunerii unor prețuri excesive.
- 14 Potrivit președintelui Oficiului, cauza SABAM privea problema legalității aplicării unui barem determinat al redevenței în temeiul drepturilor de autor, dar numai în cazul în care a existat o comunicare publică a operei. Potrivit punctului 41 din Hotărârea SABAM: „[...] redevențele rezultate dintr-un asemenea sistem reprezintă contraprestația datorată pentru comunicarea publică a acestor opere muzicale”.

(ii) Caracterul adecvat al criteriului utilizat, privind condițiile de tranzacționare inechitabile

- 15 Reclamantul nu împărtășește opinia Oficiului potrivit căreia modul de stabilire a tarifelor trebuie apreciat din perspectiva aplicării criteriului condițiilor de tranzacționare inechitabile. În plus, Oficiul ar fi aplicat o practică decizională care nu este relevantă⁹, ar fi interpretat-o greșit și ar fi săvârșit o eroare de apreciere. Astfel, o parte din practica decizională invocată ar privi comportamentul unei întreprinderi dominante, cu efecte negative grave asupra concurenței. În plus, acesta s-a întemeiat pe Hotărârea STIM, care privea o practică de aplicare a unor prețuri excesive, în condițiile în care a refuzat să aplice Hotărârea SABAM, care privea de asemenea prețuri excesive.
- 16 Reclamantul susține că, potrivit practicii decizionale a Uniunii și doctrinei relevante¹⁰, în cazul unui abuz de poziție dominantă sub forma aplicării unor

⁸ Punctul 50 din Hotărârea SABAM.

⁹ Decizia Comisiei din 2 iunie 1971, GEMA (71/224), Hotărârea Curții din 27 martie 1974, BRT (C-127/73) (denumită în continuare „Hotărârea BRT”), Decizia Comisiei din 20 aprilie 2001, DSD (2001/463/CE, COMP D3/344493) (denumită în continuare: „decizia DSD”), Hotărârea Tribunalului din 24 mai 2007, DSD, T-151/01, și Hotărârea Curții din 11 decembrie 2008, STIM (C-52/07) (denumită în continuare: „Hotărârea STIM”).

¹⁰ O’Donoghue, R., Padilla, J., *The Law and Economics of Article 102 TFEU*, Ediția a 3-a, Oxford Hart Publishing, 2020, p. 1043.

condiții de tranzacționare inechitabile, se recurge la un criteriu în trei etape, în cadrul căruia se examinează (i) dacă condiția de tranzacționare nu era legată de finalitatea contractului sau nu era necesară pentru a garanta efectul scontat al acesteia, (ii) dacă condiția de tranzacționare a cauzat un prejudiciu celeilalte părți la contract și (iii) dacă condiția de tranzacționare nu era nici adecvată, nici proporțională. Or, Oficiul nu ar fi parcurs primele două etape ale criteriului și, în mod izolat, nu ar fi examinat decât „proporționalitatea” abstractă a condiției de tranzacționare.

- 17 Președintele Oficiului consideră că deciziile menționate sunt aplicabile. Comisia și instanțele Uniunii au examinat aceeași practică, și anume impunerea unor condiții de tranzacționare inechitabile (cu excepția Hotărârii STIM). În opinia sa, această practică decizională nu a fost încă infirmată. Problema necesității absolute a unei practici pentru atingerea obiectivului vizat este esențială pentru aprecierea acestei practici și este necesar să se verifice dacă organismul de gestiune colectivă ține seama de toate interesele existente pentru a asigura un echilibru între cea mai mare libertate a autorilor de a dispune de drepturile lor și gestionarea efectivă a drepturilor lor¹¹.
- 18 În ceea ce privește afirmația potrivit căreia criteriul în trei etape nu ar fi fost corect aplicat, președintele Oficiului arată că nu are cunoștință de nicio decizie concretă a Comisiei sau a instanțelor Uniunii în care a fost aplicat acest criteriu; reclamantul nu s-a referit decât la doctrină. Or, nicio altă doctrină străină nu ar menționa un astfel de criteriu în ceea ce privește condițiile de tranzacționare inechitabile. Dimpotrivă, din cauza numărului mic de cazuri de abuz de poziție dominantă sub forma impunerii unor condiții inechitabile, este dificil să se definească criteriile utilizabile. În plus, criteriile aplicate de Comisie și de Curte iau în considerare efectele anticoncurențiale ale condiției în cauză și justificarea acesteia¹². Prin urmare, aplicarea criteriului în trei etape nu era necesară aici. A fost suficient ca Oficiul să analizeze proporționalitatea condiției de tranzacționare în raport cu contraprestația și existența unor posibile motive care să justifice practica reclamantului.
- 19 În ceea ce privește Hotărârea STIM, președintele Oficiului susține că, deși aceasta a avut într-adevăr ca obiect prețuri excesive, a abordat totuși aspecte conceptuale privind interpretarea articolului 102 TFUE, iar Curtea a elaborat pe baza acestei abordări principiul proporționalității, care, potrivit președintelui Oficiului, poate fi aplicat de asemenea la condițiile de tranzacționare inechitabile. În schimb, Hotărârea SABAM nu ar conține concluzii conceptuale care să poată fi transpuse și în cazul reclamantului.

¹¹ Cu referire la Hotărârea BRT.

¹² González-Díaz F. E., Snelders R., *EU Competition Law. vol. V. Abuse of dominance under Article 102 TFEU*, Claeys Casteels Law Publishers 2013, p. 692.

(iii) *Aplicabilitatea Hotărârilor United Brands, AKKA și SABAM în cazul în care practica reclamantului ar fi apreciată din perspectiva aplicării unor prețuri excesive*

- 20 Reclamantul susține că, dacă Oficiul ar fi apreciat practica reclamantului astfel cum ar fi trebuit, și anume din perspectiva aplicării unor prețuri excesive, redevențele pe care le-a aplicat în temeiul drepturilor de autor nu ar fi fost excesive. Criteriile aplicabile rezultă din Hotărârile United Brands, AKKA și SABAM. Prin calificarea practicii reclamantului drept aplicare a unor condiții de tranzacționare inechitabile, Oficiul încearcă să eludeze necesitatea aplicării acestor hotărâri.
- 21 Reclamantul susține în plus că, potrivit acestei jurisprudențe, criteriul de evaluare a prețurilor excesive constă în următoarele două etape: (i) evaluarea existenței unei disproporții excesive între costul suportat efectiv și prețul solicitat și, dacă aceasta este situația, (ii) constatarea că prețul facturat nu este disproporționat în mod absolut sau în raport cu produsele concurențe¹³ sau, de asemenea, în raport cu tarifele aplicate în alte state membre, ținându-se seama în mod special segmentele de utilizatori specifice¹⁴.
- 22 Reclamantul susține că nu a încălcat articolul 102 TFUE. În ceea ce privește prima etapă a criteriului menționat, acesta susține că nu există altă metodă pentru a cuantifica cu precizie ocuparea camerelor din structurile de cazare turistică pentru a îndeplini, în același timp, obiectivul legitim de protecție a intereselor autorilor și pentru a evita o creștere disproporționată a costurilor legate de gestionarea contractelor și de supravegherea de către reclamant a utilizării operelor muzicale protejate. Reclamantul nu are posibilitatea de a verifica în mod continuu gradul de ocupare al fiecărei structuri de cazare turistică. În ceea ce privește a doua etapă a criteriului, reclamantul adaugă că, chiar dacă ar exista o altă metodă de cuantificare a ocupării camerelor, cuantumul redevențelor în temeiul drepturilor de autor ar fi fost proporțional în raport cu redevențele organismelor străine de gestiune colectivă, după cum confirmă și datele utilizate de Oficiu în cadrul procedurii administrative.
- 23 Președintele Oficiului a arătat că nu a examinat practica reclamantului din perspectiva prețurilor excesive, ci din perspectiva condițiilor de tranzacționare inechitabile, întrucât condițiile inechitabile prevăzute la articolul 102 sunt o practică aferentă abuzului de poziție dominantă care constă, pentru întreprinderea în poziție dominantă, în impunerea unor condiții inechitabile într-un contract, în special condiții care, la momentul încheierii contractului, erau vădit disproporționate în raport cu contraprestația.

(iv) *Elementul material al denaturării concurenței și nivelul de probă aferent*

¹³ Punctul 252 din Hotărârea United Brands

¹⁴ Hotărârea AKKA, punctul 2 al dispozitivului.

- 24 Potrivit reclamantului, Oficiul nu a abordat problema dacă neluarea în considerare a ocupării camerelor în stabilirea tarifelor drepturilor de autor a determinat o denaturare a concurenței. Acesta susține că, potrivit jurisprudenței, practica unei întreprinderi în poziție dominantă nu poate fi calificată drept abuzivă în lipsa celui mai mic efect anticoncurențial pe piață. Este suficient să se demonstreze un efect anticoncurențial potențial, dar nu trebuie să fie vorba despre un efect pur ipotetic¹⁵. În ceea ce privește practicile care denaturează concurența prin obiect (by object)¹⁶ nu este necesar să se demonstreze un efect anticoncurențial, ci trebuie să existe, în privința lor, o experiență fiabilă și suficient dovedită care să indice caracterul lor anticoncurențial¹⁷. Cu toate acestea, Oficiul nu s-a referit la nicio practică de acest tip și, în orice caz, potrivit reclamantului, faptul că organismele de gestiune colectivă nu țin seama de ocuparea camerelor în structurile de cazare turistică nu constituie o astfel de practică.
- 25 Reclamantul nu împărtășește nici opinia președintelui Oficiului potrivit căreia nu este necesar să se dovedească efectele reale asupra concurenței, întrucât cazul de față al aplicării unor condiții inechitabile nu are decât un caracter potențial. Astfel, potrivit jurisprudenței, autoritatea de concurență trebuie să demonstreze că „concurența a fost, „în fapt”, împiedicată, restrânsă sau denaturată”¹⁸.
- 26 Potrivit reclamantului, nu este clar modul în care operatorii structurilor de cazare au putut suferi un prejudiciu concurențial¹⁹. Astfel, Oficiul reproșează reclamantului modul de stabilire a redevențelor în temeiul drepturilor de autor, iar nu cuantumul acestora. Cuantumul redevențelor pentru drepturile de autor ar putea fi mai ridicat și nu ar fi existat nicio sancțiune dacă reclamantul ar fi respectat modul de stabilire a prețurilor preferat de Oficiu. Modalitățile de stabilire a tarifelor redevențelor nu ar fi fost de natură să îi confere reclamantului un avantaj denumit „supra-concurențial”. Chiar dacă ar exista mai multe organisme de gestiune colectivă care să își desfășoare activitatea pe piață în concurență unele cu altele, acestea nu ar fi cu siguranță în concurență în privința aspectului de a ține sau nu seama de rata de ocupare a structurilor de cazare turistică. Concurența s-ar exercita pe baza prețului și a întinderii repertoriului. Modul de stabilire a prețului nu este un element al concurenței.

¹⁵ A se vedea Hotărârea din 6 decembrie 2012, AstraZeneca (C-457/10 P, punctul 112); Hotărârea din 17 decembrie 2011, TeliaSonera (C-52/09) (denumită în continuare: „Hotărârea TeliaSonera”) și Hotărârea din 6 octombrie 2015, Post Danmark (C-23/14, punctul 65).

¹⁶ Hotărârea Curții din 30 ianuarie 2020, Paroxetine (C-307/18, punctul 155).

¹⁷ Hotărârea Curții din 2 aprilie 2020, Budapest Bank (C-228/18, punctele 76 și 79).

¹⁸ A se vedea Hotărârea Tribunalului din 12 decembrie 2018, Servier (T-691/14, punctul 1129), Hotărârea Curții din 30 iunie 1966, C-56/65 (LTM, punctele 359 și 360), sau Hotărârea Tribunalului din 12 decembrie 2018, Krka (T-684/14, punctul 361).

¹⁹ Hotărârea Curții din 19 aprilie 2018, MEO (C-525/16, EU:C:2018:270, în special punctul 37) (denumită în continuare: „Hotărârea MEO”).

- 27 Reclamantul arată că interzicerea abuzurilor de poziție dominantă urmărește să prevină practicile care au un efect direct sau indirect asupra bunăstării consumatorilor²⁰. Pârâtul nu a demonstrat efectul negativ asupra bunăstării consumatorilor²¹. În locul acestui criteriu rezultat din jurisprudență, el nu ar fi utilizat decât o noțiune vagă de „proportionalitate”. Pârâta nu a demonstrat nici efectele de exploatare a practicii reclamantului, deși a examinat-o – pentru a face acest lucru, ar fi trebuit să demonstreze că respectiva condiție de tranzacționare conduce (i) la o denaturare a structurii pieței care afectează bunăstarea consumatorilor sau (ii) la o atingere adusă valorilor fundamentale ale societății umane, care includ, cu siguranță, evenimentele culturale pentru consumatori²².
- 28 Președintele Oficiului arată că denaturarea concurenței impusă ca element obiectiv al unei încălcări rămâne pe planul pericolului. În orice caz, pârâta nu ar fi tratat practicile reclamantului ca fiind practici anticoncurențiale prin obiect (*by object*), pentru care nu este necesar să se demonstreze efecte anticoncurențiale. Din decizia Oficiului reiese că reclamantul a denaturat concurența în măsura în care și-a exploatat partenerii comerciali prin impunerea unor condiții de tranzacționare inechitabile fără motive obiective și cauzând astfel un prejudiciu material partenerilor săi comerciali, într-un context în care aceștia din urmă practic nu aveau altă opțiune²³.
- 29 În ceea ce privește prejudiciul și argumentația întemeiată pe Hotărârea MEO, președintele Oficiului adaugă că jurisprudența Uniunii definește prejudiciul într-un mod foarte larg²⁴. Este evident că practica reclamantului a afectat costurile și beneficiile operatorilor de structuri de cazare și a afectat poziția concurențială a acestora.
- 30 Potrivit președintelui Oficiului, reiese din jurisprudență că interzicerea abuzurilor de poziție dominantă vizează nu numai practicile susceptibile să cauzeze prejudicii directe consumatorilor, ci și pe cele care le aduc prejudicii ca urmare a repercusiunilor lor asupra structurii concurențiale efective²⁵. Pentru a se pronunța cu privire la caracterul abuziv al practicii unei întreprinderi, nu este necesar să se examineze dacă această practică a cauzat un prejudiciu consumatorilor. Este suficient să se verifice dacă ea a avut un efect restrictiv asupra concurenței²⁶.

²⁰ Hotărârea Curții din 27 martie 2012, Post Danmark I (C-209/10, EU:C:2012:172, denumită în continuare: Hotărârea Post Danmark I).

²¹ Hotărârea Curții din 12 mai 2022, SEN (C-377/20).

²² A se vedea punctul 22 din Concluziile avocatului general prezentate în cauza SABAM.

²³ A se vedea considerentele (111)-(115) ale deciziei Comisiei în cauza DSD.

²⁴ Punctul 64 din Hotărârea TeliaSonera.

²⁵ Punctul 36 din Hotărârea Curții din 21 februarie 1973, Continental Can (6/72).

²⁶ A se vedea Hotărârea Curții din 15 martie 2007, British Airways (C-95/04 P, punctele 106 și 107).

Desigur, Oficiul nu a demonstrat dacă practica reclamantului a avut un impact asupra consumatorilor (și nu era obligat să facă acest lucru), ci a demonstrat că practica a avut repercusiuni asupra altor concurenți care erau cocontractanții reclamantului, și anume operatorii de structuri de cazare turistică.

- 31 Potrivit președintelui Oficiului, care se întemeiază pe Hotărârea United Brands, reclamantul a săvârșit o practică anticoncurențială constând în impunerea unor condiții inechitabile și, de fapt, și-a exploatat cocontractanții (operatorii unor structuri de cazare turistică). Rațiunea de a fi a interzicerii practicilor de exploatare constă în faptul că o întreprindere aflată în poziție dominantă nu ar trebui să beneficieze, în detrimentul partenerilor săi comerciali, de o concurență slăbită dincolo de un nivel rațional și denaturând-o astfel mai mult. Or, tocmai acest lucru a făcut reclamantul.
- 32 Potrivit președintelui Oficiului, Hotărârea Post Danmark I nu modifică poziția sa potrivit căreia nu trebuie să demonstreze un efect negativ al comportamentului asupra bunăstării consumatorilor. Astfel, comportamentul reclamantului este o practică care nu afectează consumatorii în mod direct, ci indirect, prin intermediul partenerilor comerciali ai reclamantului. Pe de altă parte, Hotărârea Post Danmark I privea în principal un abuz de poziție dominantă sub forma unei practici de excludere, în timp ce practica reclamantului a constat în exploatarea partenerilor săi comerciali – operatorii structurilor de cazare turistică – iar nu în excluderea lor de la concurență.

(v) Demonstrarea afectării în mod semnificativ a comerțului dintre statele membre

- 33 Reclamantul susține că, în vederea aplicării articolului 102 TFUE, trebuie îndeplinite două criterii: (i) poziția dominantă a întreprinderii pe piața internă sau pe o parte semnificativă a acesteia și (ii) afectarea semnificativă a comerțului dintre statele membre prin intermediul practicii sale.
- 34 Reclamantul recunoaște că deține o poziție dominantă pe o parte semnificativă a pieței interne. Acesta contestă totuși că modul său de a proceda (și anume modul de stabilire a prețului) ar putea conduce, în sine, la o majorare a tarifului redevențelor pentru drepturile de autor plătite autorilor străini²⁷. Chiar dacă, potrivit președintelui Oficiului, era suficient un simplu caracter potențial al impactului considerabil asupra comerțului dintre statele membre, în contextul veniturilor globale ale autorilor reprezentați era vorba în mod evident despre un quantum neglijabil. Prin urmare, pârâta nu a demonstrat că respectiva practică *afectază în mod semnificativ* comerțul dintre statele membre.
- 35 Președintele Oficiului subliniază că Oficiul s-a întemeiat pe jurisprudența Curții și pe Comunicarea Comisiei privind interpretarea conceptului de *afectare a*

²⁷ A se vedea punctul 29 din Hotărârea AKKA.

comerțului dintre statele membre²⁸. Impactul asupra comerțului dintre statele membre poate fi, de asemenea, potențial și nu este necesar să se examineze măsura reală a prejudiciului²⁹. Curtea a recunoscut că tarifele practicate de un organism de gestiune a drepturilor de autor care deține un monopol pot afecta comerțul transfrontalier, astfel încât articolul 102 TFUE³⁰ este aplicabil unei asemenea situații. În Hotărârile STIM și AKKA³¹, Curtea a constatat că comerțul dintre statele membre poate fi afectat de practicile tarifare ale unui organism de gestiune a drepturilor de autor, în cazul în care acesta gestionează și drepturile titularilor străini. Reclamantul însuși recunoaște că gestionează de asemenea operele autorilor străini, astfel încât practica sa afectează concurența nu numai în Republica Cehă, ci și în alte state membre.

Scurtă expunere a motivelor cererii de decizie preliminară

- 36 Potrivit instanței de trimitere, Curtea nu a examinat încă problema în discuție în speță, și anume dacă neluarea în considerare a ocupării camerelor în tariful redevențelor de autor poate constitui un abuz de poziție dominantă în sensul articolului 102 litera (a) TFUE. Instanța de trimitere are îndoieli cu privire la aspectul dacă Hotărârea SABAM permite, așa cum susține reclamantul, să se stabilească criteriile concrete aplicabile pentru aprecierea practicii reclamantului, care nu ținea seama, în remunerațiile drepturilor de autor solicitate de structurile de cazare turistică, de ocuparea camerelor.
- 37 În ceea ce privește aspectul dacă Oficiul ar fi trebuit să evalueze comportamentul reclamantului din perspectiva (a) prețurilor excesive (poziția recurentului) sau (b) a condițiilor de tranzacționare inechitabile (poziția Oficiului), Curtea nu a propus, în jurisprudența sa, o soluție sub forma unor criterii concrete pe baza cărora autoritățile naționale ar putea evalua care dintre aceste două opțiuni trebuie adoptată și ce criteriu trebuie aplicat într-un anumit caz.
- 38 În plus, există o incertitudine cu privire la modul de soluționare a problemei elementului obiectiv al încălcării sub forma denaturării concurenței, și anume dacă acest element nu are decât un caracter potențial sau dacă Oficiul ar fi trebuit să demonstreze că practica reclamantului a produs, de fapt, cel puțin un minim de efecte anticoncurențiale reale. Dacă Oficiul ar fi ținut de o astfel de demonstrație, s-ar ridica problema suplimentară dacă este necesar să se demonstreze de asemenea un impact direct sau indirect asupra bunăstării consumatorilor sau un

²⁸ *Comisia Notice – Guidelines on the effect on trade concept contained in Articles 81 and 82 of the Treaty* (2004/C 101/07), disponibilă la adresa: <https://bit.ly/4bMnQsc>

²⁹ Hotărârea Tribunalului din 7 octombrie 1999, *Irish Sugar* (T-228/97, punctul 170), și Hotărârea Curții din 1 februarie 1978, *Miller International Schallplatten GmbH* (19/77, punctul 15).

³⁰ A se vedea Hotărârea Curții din 13 iulie 1989, *Tournier* (395/87, punctele 35-38), și Hotărârea Curții din 13 iulie 1989, *Lucazeau și alții* (110/88, 241/88 și 242/88, punctele 21-25).

³¹ Punctul 23 din Hotărârea STIM și punctul 29 din Hotărârea AKKA.

efect al practicilor de exploatare în detrimentul partenerilor comerciali ai reclamantului.

- 39 Aceasta implică de asemenea problema dacă este necesar să se stabilească faptul că practica reclamantului are un efect semnificativ asupra comerțului dintre statele membre (poziția reclamantului) sau dacă este suficient să se prezume în mod rezonabil că un astfel de impact s-ar putea produce și, prin urmare, nu este necesar să se examineze întinderea sa reală (poziția Oficiului). Este vorba despre una dintre condițiile de aplicare a articolului 102 TFUE.
- 40 Or, există drepturi fundamentale importante ale reclamantului consacrate de Carta drepturilor fundamentale a Uniunii Europene, și anume libertatea de a desfășura o activitate comercială (articolul 16), dreptul de proprietate (articolul 17) și dreptul la un proces echitabil (articolul 47).

DOCUMENT DELUCRIB